

Az éneklés ideje

Abakir atya, amennyire szakállától meg lehet állapítani, talán negyvenes éveiben járó, cingár, gyors, sőt kopt szerzeteshez —vélnénk— alig illő módon ideges mozgású ember, éveken át volt a szaharai Szent Bisoj-kolostor templomgondoka, vagyis főkantora. Ő osztotta be szolgálatra az előénekeseket, szólistákat; természetesen maga is igen sokat énekelt, s kiváló ritmusérzéssel, virtuózan kezelte a tenyérbe simuló cintányért. Ha segítettek is neki, mindenekelőtt ő gondoskodott a templom berendezéséről, az istentisztelethez szükséges dolgokról: a liturgikus ének könyveiről éppúgy, mint a takarításról. Húsvétvasárnap este, amikor a megerőltető nagyhét után szinte mindenki visszavonult, végül majdnem egyedül, csak egy távoli országból érkezett, furcsán mindenről kérdezősködő látogatóval cipelte a templomhajókból egy mellékkápolnába a hatalmas gépiperezsa-szőnyegeket. Másnap ugyanis keresztények és muszlimok, gyógyulást keresők és hálaadók többezres tömege zarándokolt a kolostornak nevet adó szent csodatevő ereklyéjéhez. A por és az izzadság sárrá keveredett kopott fekete szerzetesruháján.

Csodaszép a hangja. Azt a tónust, amelyet több tucatszor énekelnek a kopt nagyhéten, különböző zsoltárversekre alkalmazva, ő adja elő a leghitelesebben: az emberemlékezet előtt is énekelt dallamot gyönyörűen egyénítve, gazdag díszítéssel, lebegő könnyed tenor hangon.

Amúgy nehezen megközelíthető, sok, állandóan derűs mosolyú szerzeteshez képest majdnem barátságtalan ember. Talán büszke, talán önérzetes is, amennyire egy idegen kultúra közegében rövid idő alatt egyáltalán szabad ilyen ítéletet megkockáztatni. Talán mindenkinél jobban érzi, hogy az összetéveszthetetlenül egyedi dallamvilág, vagy ami sokkal több: liturgikus énekrendszer és énekesi magatartás egy kifosztott, ma is megalázott egyház utolsó, de legnagyobb értéke. Amelyet nem szabad megmutatni, mert végül még ezt is ellopják tőlük. Amint a keleten is felgyorsult élet, a mindent maga alá gyűrő tömegkommunikáció ezt valószínűleg meg fogja tenni. Már teszi is.

Húsvéthétfőn mégiscsak kötélnek állt Abakir atya, hogy egy csendes mellékkápolnában magnóra énekeljen. Nagycsütörtökön övé volt az egyik legkiemelkedőbb psalmos, a pátriárka, ahogyan ők mondják: a kopt pápa jelenlétében. Megkérdezte, mit is énekeljen. Mikor megtudta, hogy az a bizonyos nagycsütörtöki psalmos kellene, így válaszolt: „De ma hétfő van!”

Még van hely, ahol az istentisztelet zenéje nem vagylagosan énekelhető, cserélgethető, akár el is hagyható, ezért bármikor, bárhol földélezhető tételekből, betétszámokból áll. Persze, bármikor tudnak a koptok imádkozni, hogy ne tudnának! Szinte mindig azt teszik! Végül hétfőn is el tudta énekelni Abakir atya, de úgy, hogy méltó legyen, *azt* ott és akkor: csak a felolvasóállványnál, a nyitott evangéliumoskönyv előtt, és csak nagycsütörtökön.

Ez is igaz, ez is: ideje van az éneklésnek.